

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

26. oktober 2006*

I sag C-36/05,

angående et traktatbrudssøgsmål i henhold til artikel 226 EF, anlagt den 31. januar 2005,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved R. Vidal Puig og W. Wils,
som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger,

mod

Kongeriget Spanien ved I. del Cuvillo Contreras, som befuldmægtiget, og med valgt
adresse i Luxembourg,

sagsøgt,

* Processprog: spansk.

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, A. Rosas, og dommerne A. Borg Barthet og J. Malenovský (refererende dommer),

generaladvokat: E. Sharpston
justitssekretær: R. Grass,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 29. juni 2006,

afsagt følgende

Dom

- ¹ I stævningen har Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber nedlagt påstand om, at det fastslås, at Kongeriget Spanien har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 1 og 5 i Rådets direktiv 92/100/EØF af 19. november 1992 om udlejnings- og udlånsrettigheder samt om visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med intellektuel ejendomsret (EFT L 346, s. 61, herefter »direktivet«),

idet det har fritaget udlån fra næsten alle — hvis ikke alle — kategorier af institutioner fra forpligtelsen til at betale ophavsmændene vederlag for offentlige udlån af ophavsretligt beskyttede værker.

Retsforskrifter

Fællesskabsbestemmelser

2 Syvende betragtning til direktivet har følgende ordlyd:

»Det er nødvendigt, at ophavsmænd og udøvende kunstnere sikres et rimeligt vederlag, for vedvarende at kunne hellige sig deres skabende og kunstneriske virksomhed, og de nødvendige investeringer til navnlig fremstilling af fonogrammer og film er særdeles store og risikobehæftede; muligheden for at sikre et rimeligt vederlag og at dække disse investeringer kan kun sikres effektivt, hvis de berørte rettighedshavere har en rimelig retsbeskyttelse.«

3 Direktivets artikel 1 bestemmer:

»1. Medlemsstaterne indfører i overensstemmelse med bestemmelserne i dette kapitel, jf. dog artikel 5, ret til at tillade eller forbyde udlejning og udlån af originalværker og eksemplarer af ophavsretligt beskyttede værker samt af andre frembringelser, der er nævnt i artikel 2, stk. 1.

2. I dette direktiv forstås ved »udlejning«: det forhold, at et værk med henblik på direkte eller indirekte økonomisk eller kommerciel fordel for et begrænset tidsrum stilles til rådighed med henblik på brug.

3. I dette direktiv forstås ved »udlån«: det forhold, at et værk for et begrænset tidsrum og ikke med henblik på direkte eller indirekte økonomisk eller kommerciel fordel stilles til rådighed med henblik på brug via offentligt tilgængelige institutioner.

4. Salg eller anden form for distribution af originalværker, eksemplarer af ophavsretligt beskyttede værker og andre frembringelser, jf. artikel 2, stk. 1, medfører ikke, at de i stk. 1 omhandlede rettigheder udtømmes.«

4 Direktivets artikel 5, stk. 1-3, bestemmer:

»1. Medlemsstaterne kan gøre indskrænkninger i den eneret, der er omhandlet i artikel 1 med hensyn til offentligt udlån, såfremt i det mindste ophavsmændene oppebærer vederlag for sådant udlån. Medlemsstaterne skal frit kunne fastsætte dette vederlag under hensyn til deres målsætninger for fremme af kulturen.

2. Hvis medlemsstaterne ikke anvender den i artikel 1 omhandlede eneret til udlån for så vidt angår fonogrammer, film og edb-programmer, skal de i det mindste for ophavsmænds vedkommende indføre et vederlag.

3. Medlemsstaterne kan fritage visse kategorier af institutioner for at betale det i stk. 1 og 2 nævnte vederlag.«

De nationale bestemmelser

5 Direktivet blev gennemført i spansk lovgivning ved lov nr. 43/1994 af 30. december 1994 om udlejnings- og udlånsrettigheder samt om visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med intellektuel ejendomsret (BOE nr. 313 af 31.12.1994, s. 39504). Denne lov blev ændret ved kongeligt lovdekret 1/1996 af 12. april 1996 om godkendelse af bekendtgørelse af lov om intellektuel ejendomsret (BOE nr. 97 af 22.4.1996, s. 14369, herefter »lovdekretet«).

6 Artikel 17 i lovdekretet bestemmer:

»Ophavsmanden har eneretten til udnyttelse af sit værk under enhver form, navnlig retten til reproduktion, distribution, officielle meddelelser og omdannelse, der kun kan udføres efter ophavsmandens tilladelse, med forbehold af de i denne lovs fastsatte tilfælde.«

7 Lovdekretets artikel 19 bestemmer:

»1. »Distribution« betyder, at originalværket eller eksemplarer heraf stilles til offentlighedens rådighed i form af salg, udleje, udlån eller på anden måde.

[...]

3. »Udlejning« betyder tilrådighedsstillelse af originalværker eller eksemplarer heraf for et begrænset tidsrum og med henblik på direkte eller indirekte økonomisk eller kommerciel fordel.

Begrebet udlejning omfatter ikke tilrådighedsstillelse med henblik på udstilling, officielle meddelelser fra fonogrammer eller audiovisuelle optagelser, herunder uddrag, samt tilrådighedsstillelse for referencebrug »in situ«.

4. »Udlån« betyder tilrådighedsstillelse af originalværker eller eksemplarer heraf for et begrænset tidsrum og ikke med henblik på direkte eller indirekte økonomisk eller kommerciel fordel, forudsat at udlånet sker via offentligt tilgængelige institutioner.

Det forudsættes, at der ikke foreligger en direkte eller indirekte økonomisk eller kommerciel fordel, når udlånet fra en offentligt tilgængelig institution giver anledning til betaling af penge, hvis beløb ikke overstiger det beløb, der er nødvendigt for at dække institutionens driftsomkostninger.

Begrebet udlån omfatter ikke dispositioner som nævnt ovenfor i denne artikels stk. 3, andet afsnit, eller sådanne dispositioner, som finder sted mellem offentligt tilgængelige institutioner.«

- 8 Enerettigheden til udlån i medfør af lovdekretets artikel 17 og 19 begrænses af følgende undtagelse i lovdekretets artikel 37, stk. 2:

»[...] museer, arkiver, biblioteker, avisbiblioteker, lyd- og videobiblioteker, som er offentligt tilgængelige, eller som tilhører et almennyttigt kulturelt, videnskabeligt

eller uddannelsesorienteret organ, der ikke drives med gevinst for øje, eller hører til læreanstalter, som er en del af det spanske uddannelsessystem, skal ikke indhente tilladelse fra rettighedshaveren og skal ikke betale vederlag for deres udlån.«

Den administrative procedure

- 9 Den 24. april 2003 anmodede Kommissionen Kongeriget Spanien om at fremsende oplysninger om gennemførelsen af direktivets artikel 1, 2 og 5. Kongeriget Spanien svarede med skrivelse af 1. juli 2003.

- 10 I overensstemmelse med den i artikel 226, stk. 1, EF fastsatte procedure, fremsendte Kommissionen den 19. december 2003 en åbningsskrivelse til Kongeriget Spanien, hvori det blev opfordret til at vedtage de foranstaltninger, der er nødvendige for at efterkomme direktivet. Medlemsstaten fremsatte sine bemærkninger den 19. marts 2004.

- 11 Kommissionen fandt ikke disse forklaringer overbevisende og sendte en begrundet udtalelse til Kongeriget Spanien den 9. juli 2004, hvori den opfordrede denne medlemsstat til at træffe de nødvendige foranstaltninger for at efterkomme udtalelsen inden for en frist på to måneder at regne fra meddelelsen heraf.

- 12 Som besvarelse på den begrundede udtalelse fremsendte Kongeriget Spanien den 13. september 2004 en rapport til Kommissionen, der var udarbejdet af kulturministeriet, hvori de argumenter, som de spanske myndigheder havde gjort gældende i besvarelsen af åbningsskrivelsen, var gengivet, og hvori det blev gjort gældende, at der var »knaphed på ressourcer i budgettet«.

- 13 Da Kommissionen ikke fandt de argumenter, som lå til grund for Kongeriget Spaniens stillingtagen, overbevisende, besluttede den at anlægge denne sag.

Om søgsmålet

Parternes argumenter

- 14 Kommissionen har anført, at det følger af lovdekretets artikel 37, stk. 2, at forpligtelsen til at yde vederlag til ophavsmænd for udlån af deres værker uden forudgående tilladelse er så begrænset, at det er tvivlsomt, hvorvidt den har nogen praktisk betydning. Den sondring, der er foretaget mellem den »institution«, der forestår udlåningen, og det »organ«, der fører kontrol med institutionen, er i virkeligheden overdrevent formalistisk. Efter sondringen afhænger vederlaget til ophavsmændene nemlig af udlejers retsform, hvilket gør det muligt uden besvær at omgå forpligtelsen til at betale vederlag.
- 15 Denne forpligtelse finder reelt ikke anvendelse, når de indretninger, der forestår udlånene, tilhører offentlige organer, institutioner, som er en del af det spanske uddannelsessystem, eller private organer med et »almennyttigt kulturelt, videnskabeligt eller uddannelsesorienteret formål«, der ikke drives med gevinst for øje.
- 16 Følgelig finder forpligtelsen til at betale vederlag kun anvendelse i to tilfælde. Det første er, når den institution, der forestår udlånene, er et privat organ, der drives med gevinst for øje. Udlån »med gevinst for øje« anses imidlertid ikke for »udlån« i direktivets forstand, men som »udleje«. Det er desuden i praksis usandsynligt, at et organ, der drives med gevinst for øje, forestår gratis udlån. Det andet tilfælde er, når institutionen er et privat organ, der drives uden gevinst for øje, men som ikke har et

»almennyttigt kulturelt, videnskabeligt eller uddannelsesorienteret formål«. Det er i dette tilfælde ligeledes uforståeligt, at museer, biblioteker, lyd- og videobiblioteker, eller enhver anden institution, der forestår offentligt udlån uden gevinst for øje, ikke skulle kunne anses for »et organ med et almennyttigt kulturelt, videnskabeligt eller uddannelsesorienteret formål«.

- 17 Selv om det således i den konkrete sag er korrekt, at lovdekretet giver mulighed for at foretage en formel sondring mellem de forskellige kategorier af institutioner, kan denne sondring imidlertid ikke anses for gyldig, da den har den samme virkning, som hvis der ikke havde været nogen sondring, og da den resulterer i, at forpligtelsen til at betale vederlag fraviges for alle udlån.
- 18 Desuden skal direktivets artikel 5, stk. 3, som en fravigelse af forpligtelsen til at betale vederlag som omhandlet i artikel 5, stk. 1, fortolkes restriktivt. Heraf følger, at når adjektivet »visse«, som er anvendt i forbindelse med »visse kategorier af institutioner«, ikke tillægges nogen betydning, mister forpligtelsen til at betale vederlag sin effektive virkning, og det indebærer en fortolkning af stk. 3, der er i strid med direktivets formål. Selv om sidstnævnte bestemmelse overlader medlemsstaterne en betydelig skønsmargen til at fastsætte de kategorier af institutioner, der er undtaget fra forpligtelsen til at betale vederlag, bliver en »fravigelse«, der finder anvendelse på alle, eller næsten alle institutioner, til hovedreglen.
- 19 I øvrigt skal det vederlag, som ophavsmændene modtager, kompensere for deres skabende arbejde. Heraf følger, at manglende vederlag eller et vederlag, der er så begrænset, at det er åbenbart utilstrækkeligt som kompensation for en sådan kreativ indsats, ikke kan anses for »vederlag« i udtrykkets egentlige forstand.

- 20 Kongeriget Spanien har for det første gjort gældende, at det ikke er korrekt at anse forpligtelsen til at betale vederlag til ophavsmænd i henhold til spansk lovgivning for »yderst begrænset«, da Kommissionen ukorrekt sidestiller »institutioner« med »organer«. Det forhold, at der ikke er gevinst for øje, er reelt en betingelse, der ikke finder anvendelse på selve institutionen, men på det organ, som institutionen henhører under. Sidestillingen af institution og organ indebærer således en sammenblanding, som giver anledning til at tro, at kriterierne om gevinst for øje og almennyttighed finder anvendelse på institutionen og ikke det organ, som institutionen henhører under. På denne baggrund er anvendelsesområdet for den omhandlede forpligtelse, der af Kommissionen betegnes som yderst begrænset, bredere. Desuden udøver private selskaber ofte godgørende aktiviteter eller sponsorvirksomhed ved at forestå gratis udlån af værker, og der er intet til hinder for, at de organer, som disse institutioner henhører under, betaler et vederlag til de ophavsmænd, der anmoder herom.
- 21 Dernæst har Kongeriget Spanien gjort gældende, at der ikke af direktivets bestemmelser fremgår oplysninger eller kriterier vedrørende fortolkningen for så vidt angår den relative rækkevidde af den almindelige regel om vederlag til ophavsmænd samt fritagelsen herfra. Kommissionen, der har bevisbyrden, har således ikke godtgjort, at fritagelsen fra betaling af vederlag til ophavsmænd for udlån af deres værker har et sådant omfang, at ophavsmændene modtager et utilstrækkeligt vederlag og således hindres i at skabe nye værker. Kommissionen har desuden hverken ført bevis for, eller påstået, at fritagelsen har påvirket gennemførelsen af det indre marked.
- 22 I modsætning til Kommissionens hensigt om at begrænse den mulighed, medlemsstaterne har for at fritage visse kategorier af institutioner — hvis ikke alle — uden at den angiver en hjemmel herfor, giver direktivet medlemsstaterne en bred skønsmargen, således at de kan begrænse eller ophæve virkningen af forpligtelsen til at betale vederlag, i den udstrækning dette er nødvendigt for at nå de kulturelle målsætninger, medlemsstaterne har fastsat, hvilke målsætninger er et væsentligt krav, der går forud for kravet om at sikre ophavsmændene et tilstrækkeligt vederlag. Kommissionens erklæring i rapport til Rådet for Den Europæiske Union, Europa-Parlamentet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg om retten til offentligt udlån i

Den Europæiske Union af 12. september 2002 (KOM(2002) 502 endelig, herefter »rapport af 2002 om retten til offentligt udlån«) bekræfter denne fortolkning. Kommissionen erklærer nemlig i dette dokument, at »[u]nder visse forhold har medlemsstaterne [i medfør af artikel 5] ret til at erstatte eneretten med en ret til vederlag og endog til ikke at yde vederlag overhovedet«.

- 23 Endelig har Kongeriget Spanien gjort gældende, at udtrykket »visse kategorier af institutioner« ikke henviser til disse institutioners kvantitet, antal eller betydning, men i flæng betegner forskellige kategorier af særskilte, forskelligartede eller definerede institutioner. Heraf følger, at Kommissionens fortolkning af direktivets artikel 5, stk. 3, ikke er i overensstemmelse med den reelle mening med det omhandlede udtryk.

Domstolens bemærkninger

- 24 Kommissionen har med denne traktatbrudssag i det væsentlige rejst spørgsmålet om rækkevidden af bestemmelserne i direktivets artikel 5, stk. 3, hvorefter medlemsstaterne kan fritage »visse kategorier af institutioner« fra at betale det i artikel 5, stk. 1, nævnte vederlag.
- 25 Ifølge fast retspraksis skal der ved fortolkningen af en fællesskabsretlig bestemmelse ikke blot tages hensyn til dennes ordlyd, men også til den sammenhæng, hvori den indgår, og til de mål, der forfølges med den ordning, som den udgør en del af (jf. bl.a. dom af 18.5.2000, sag C-301/98, KVS International, Sml. I, s. 3583, præmis 21, og af 19.9.2000, sag C-156/98, Tyskland mod Kommissionen, Sml. I, s. 6857, præmis 50).

- 26 Hovedformålet med direktivet, som det nærmere fremgår af dettes syvende betragtning, er at sikre ophavsmænd og udøvende kunstnere et rimeligt vederlag og dække de særdeles store og risikobehæftede investeringer navnlig til fremstilling af fonogrammer og film (dom af 28.4.1998, sag C-200/96, *Metronome Musik*, Sml. I, s. 1953, præmis 22, og af 6.7.2006, sag C-53/05, *Kommissionen mod Portugal*, Sml. I, s. 6215, præmis 24).
- 27 Det forhold, at næsten alle — hvis ikke alle — kategorier af institutioner, der forestår sådanne udlån, fritages fra den i direktivets artikel 5, stk. 1, omhandlede forpligtelse, indebærer, at ophavsmændene ikke får det vederlag, som kan dække deres investeringer, hvilket også vil få konsekvenser for skabelsen af nye værker (jf. *Metronome Musik*-dommen, præmis 24, og dommen i sagen *Kommissionen mod Portugal*, præmis 25). På denne baggrund er en gennemførelse af direktivet, der resulterer i, at næsten alle — hvis ikke alle — kategorier af institutioner i praksis er omfattet af en undtagelse, i strid med direktivets principale formål.
- 28 Kongeriget Spanien har imidlertid i den forbindelse gjort gældende, at målsætningen om fremme af kulturen har forrang for målsætningen om at sikre ophavsmændene et passende vederlag. Den frihed, direktivet tilfører medlemsstaterne, giver dem således adgang til kun at betale et meget begrænset symbolsk vederlag til ophavsmændene eller slet ikke at betale. Rapporten af 2002 om retten til offentligt udlån bekræfter i øvrigt denne fortolkning.
- 29 Fremme af kulturen er ganske vist en almennyttig målsætning, hvilket i henhold til direktivets artikel 5, stk. 3, kan fritage visse institutioner, der forestår offentligt udlån, fra at betale vederlag. Imidlertid er beskyttelsen af rettighedsindehaverne med henblik på at sikre, at de får et rimeligt vederlag, også en særlig målsætning i direktivet, hvilket fremgår udtrykkeligt af syvende betragtning hertil. Det er netop for at sikre denne ret til vederlag, at fællesskabslovgiver har ønsket at begrænse rækkevidden af fritagelsen ved at kræve, at de nationale myndigheder kun undtager visse kategorier af institutioner fra denne forpligtelse.

- 30 I øvrigt bekræftes fortolkningen af direktivet på grundlag af dets primære målsætning, således som det fremgår af denne doms præmis 26, af selve ordlyden af artikel 5, stk. 3, der kun omhandler »visse kategorier af institutioner«. Fællesskabslovgiver har således ikke ønsket at gøre det muligt for medlemsstaterne at fritage næsten alle — hvis ikke alle — kategorier af institutioner for at betale det i artikel 5, stk. 1, nævnte vederlag (dommen i sagen Kommissionen mod Portugal, præmis 21).
- 31 Ifølge direktivets artikel 5, stk. 3, kan medlemsstaterne på området for offentligt udlån endvidere fastsætte undtagelser til den almindelige forpligtelse i artikel 5, stk. 1, til at betale ophavsmænd et vederlag. Efter fast praksis skal de bestemmelser i et direktiv, der udgør undtagelser fra et almindeligt princip i samme direktiv, dog fortolkes indskrænkende (dom af 29.4.2004, sag C-476/01, Kapper, Sml. I, s. 5205, præmis 72, og dommen i sagen Kommissionen mod Portugal, præmis 22).
- 32 Heraf følger — i modsætning til det af Kongeriget Spanien anførte og i medfør af denne doms præmis 30 — at udtrykket »visse kategorier af institutioner« i artikel 5, stk. 3, skal forstås således, at det henviser til et kvantitativt begreb. Således er det kun et begrænset antal af kategorier af institutioner, der potentielt er forpligtet til at betale et vederlag i medfør af artikel 5, stk. 1, som kan fritages fra forpligtelsen.
- 33 Endelig bemærkes, at når der i et direktiv ikke er tilstrækkeligt præcise fællesskabskriterier med henblik på at afgrænse de forpligtelser, der følger af direktivet, tilkommer det medlemsstaterne på deres område at fastlægge de kriterier, der er mest relevante for at sikre, at det pågældende direktiv overholdes inden for de grænser, der er fastsat ved fællesskabsretten og navnlig ved selve direktivet (jf. i denne retning dom af 6.2.2003, sag C-245/00, SENA, Sml. I, s. 1251, præmis 34, og af 16.10.2003, sag C-433/02, Kommissionen mod Belgien, Sml. I, s. 12191, præmis 19).

- 34 I denne forbindelse er det allerede blevet fastslået, at det i henhold til direktivets artikel 5, stk. 3, er tilladt, men ikke obligatorisk, at en medlemsstat fastsætter en undtagelse for visse typer af institutioner. Hvis forholdene i den pågældende medlemsstat således ikke gør det muligt at fastlægge de relevante kriterier for at foretage en gyldig sontring mellem forskellige kategorier af institutioner, må forpligtelsen til at betale det i artikel 5, stk. 1, omhandlede vederlag pålægges alle berørte institutioner (dommen i sagen Kommissionen mod Belgien, præmis 20).
- 35 Kongeriget Spanien har gjort gældende, at fritagelsen i lovdekretets artikel 37, stk. 2, ikke finder anvendelse på den »institution«, der forestår udlån, men på det »organ«, der kontrollerer institutionen.
- 36 Som Kommissionen med rette har bemærket, er det forhold, at fritagelsen fra forpligtelsen til at betale vederlag afhænger af den retsform, der er valgt til udlåneren, et udtryk for en overdreven juridisk formalisme, der gør det muligt uden besvær at omgå forpligtelsen til at betale vederlag. Desuden har Kongeriget Spanien ikke fremlagt en eneste begrundelse, som godtgør relevansen af den sontring, der foretages mellem institutionen og kontrolorganet, hvilke to enheder befinder sig i en situation, der i det væsentlige er identisk hvad angår udlånsaktiviteter.
- 37 Kongeriget Spanien har tillige gjort gældende, at Kommissionen ikke har dokumenteret, at fritagelsen i lovdekretets artikel 37, stk. 2, fratager ophavs-mændene et rimeligt vederlag og fordrejer konkurrencen i det fælles marked.
- 38 Denne argumentation kan imidlertid ikke tiltrædes, henset til Domstolens faste praksis, hvoraf det følger, at traktatbrudssager er undergivet objektive regler (jf. bl.a. dom af 17.11.1993, sag C-73/92, Kommissionen mod Spanien, Sml. I, s. 5997, præmis 19), hvorfor den manglende iagttagelse af en pligt i medfør af en fællesskabsbestemmelse i sig selv udgør et traktatbrud, og det forhold, at tilsidesættelsen ikke har haft skadelige virkninger, er irrelevant (jf. bl.a. dom af

21.9.1999, sag C-392/96, Kommissionen mod Irland, Sml. I, s. 5901, præmis 60 og 61, og af 26.6.2003, sag C-233/00, Kommissionen mod Frankrig, Sml. I, s. 6625, præmis 62). Når Kongeriget Spanien således gør gældende, at direktivet kan fortolkes ud fra en undersøgelse af konsekvenserne af dets gennemførelse, som f.eks. et utilstrækkeligt vederlag til ophavsmænd, gøres fortolkningen af direktivet afhængig af virkningerne af dets anvendelse, hvilket ikke er i overensstemmelse med den logiske rangfølge af disse to faser i det juridiske ræsonnement.

39 Selv om det desuden er korrekt, at Kommissionen i rapporten af 2002 om retten til offentligt udlån har fastslået, at direktivets artikel 5 på visse betingelser giver adgang til ikke at betale vederlag, vedrører denne mulighed kun de kategorier af institutioner, der i henhold til direktivets artikel 5, stk. 3, er fritaget fra forpligtelsen til at betale vederlag. Som det følger af denne doms præmis 31, skal denne bestemmelse imidlertid fortolkes restriktivt.

40 Selv om det antages, at rapporten kan gøres gældende til støtte for den af Kongeriget Spanien fremførte argumentation, er den, som generaladvokaten med rette har anført i punkt 31 i forslaget til afgørelse, i alle tilfælde blot et fortolkningsselement blandt andre, og den binder ikke Domstolen.

41 Det følger heraf, at Kongeriget Spanien, ved i opregningen af institutioner, der er fritaget fra forpligtelsen til at betale vederlag, i lovdekretets artikel 37, stk. 2, at have medtaget næsten alle — hvis ikke alle — kategorier af institutioner, der normalt er undergivet forpligtelsen til at betale vederlag, har foretaget en fortolkning af direktivets artikel 5, stk. 3, der ikke er i overensstemmelse med direktivets primære formål eller den restriktive fortolkning, som bestemmelsen kræver, idet den fraviger den almindelige forpligtelse til at betale vederlag til ophavsmænd.

42 På denne baggrund må den af Kommissionen nedlagte påstand tages til følge.

- 43 Det må derfor fastslås, at Kongeriget Spanien, ved at fritage næsten alle — hvis ikke alle — kategorier af institutioner, der forestår offentlige udlån af ophavsretligt beskyttede værker, fra forpligtelsen til at betale ophavsmændene vederlag for udlånene, har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til direktivets artikel 1 og 5.

Sagens omkostninger

- 44 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Kommissionen har nedlagt påstand om, at Kongeriget Spanien tilpligtes at betale sagens omkostninger, og Kongeriget Spanien har tabt sagen, bør det pålægges Kongeriget Spanien at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Tredje Afdeling):

- 1) **Kongeriget Spanien har, ved at fritage næsten alle — hvis ikke alle — kategorier af institutioner, der forestår offentlige udlån af ophavsretligt beskyttede værker, fra forpligtelsen til at betale ophavsmændene vederlag for udlånene, tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 1 og 5 i Rådets direktiv 92/100/EØF af 19. november 1992 om udlejnings- og udlånsrettigheder samt om visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med intellektuel ejendomsret.**

- 2) **Kongeriget Spanien betaler sagens omkostninger.**

Underskrifter